

Svar på skriftligt spörsmål SSS 207/2024 rd

Svar på skriftligt spörsmål om att revidera familjevårdslagen och förbättra den sociala tryggheten för familjevårdare i uppdragsförhållande

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 207/2024 rd undertecknat av riksdagsledamot Hanna-Leena Mattila /cent:

Vilka åtgärder ämnar ministern vidta för att trygga ställningen för familjevårdare i uppdragsförhållande när det gäller reformen av familjevårdslagen och förbättringen av den sociala tryggheten och

vilka metoder för nationell styrning ämnar ministern använda för att få familjevård i uppdragsförhållande upptagen i välfärdsområdenas servicestrategier?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Familjevård i uppdragsförhållande avser att ordna omvårdnad av en person dygnet runt i ett privat hem som inte är klientens eget eller hemma hos den som vårdas. Familjevårdslagen (263/2015) innehåller bestämmelser om bland annat förhållandena i familjehem, familjevårdarens behörighet, vårdarvodets och ersättningarnas minimibelopp samt om social trygghet i fråga om pensionskyddet och det lagstadgade skyddet för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar. Välfärdsområdet ingår ett uppdragsavtal med familjevårdaren där man kommer överens om de saker som föreskrivs i 10 § i familjevårdslagen, såsom storleken av arvodet till familjevårdaren, rätten till ledighet samt uppsägning av uppdragsavtalet.

Vanligtvis ordnas familjevård som vård utom hemmet inom barnskyddet. Familjevårdens företräde som en form av vård utom hemmet inom barnskyddet har identifierats i barnskyddslagen (417/2007). Med stöd av barnskyddslagen ordnas anstaltsvård om vård av barn utom hemmet inte med hjälp av tillräckliga stödåtgärder kan ordnas som familjevård eller någon annanstans på ett sätt som motsvarar barnets bästa. Det är inte alltid möjligt att placera barnet i familjevård. När det utvärderas om familjevård är lämpligt ska det iakttas hurdan helhet den vård som familjevårdaren ger utformar tillsammans med behövliga stödåtgärder. Valet av plats för vård utom hemmet ska alltid grunda sig på individuell prövning av barnets bästa. Vid valet bör särskild uppmärksamhet

ägnas åt grunderna för omhändertagandet, barnets behov, upprätthållandet av barnets syskonförhållanden och andra nära mänskliga relationer samt kontinuiteten i vården. Dessutom ska hänsyn om möjligt tas till barnets språkliga, kulturella och religiösa bakgrund.

Enligt statsminister Petteri Orpos regeringsprogram omarbetar regeringen barnskyddslagstiftningen. Reformarbetet pågår som bäst och i samband med det är det också möjligt att granska frågor som gäller familjevården inom barnskyddet.

Den socialservice som äldre personer behöver ordnas med stöd av socialvårdslagen, och servicen genomförs i huvudsak som hemvård och boendeservice. Även familjevård i uppdragsavtalsförhållande som riktar sig till äldre klienter, i synnerhet som service som ges hemma hos klienten, har ökat under de senaste åren och utnyttjas bland annat för vikariat under närståendevårdarens ledigheter. Man hänvisas till familjevård när serviceformen motsvarar klientens servicebehov. Familjevården ingår i kvalitetsrekommendationen för äldre som publicerades på våren och kommer att behandlas i välfärdsområdenas innehållsstyrning under regeringsperioden.

Bestämmelser om de riksomfattande målen för social- och hälsovården finns i 22 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021). Det är fråga om strategiska mål som gäller hela den offentliga social- och hälsovårdens verksamhet. Uppnåendet av de riksomfattande målen följs upp och utvärderas årligen i social- och hälsovårdsministeriets förhandlingar med välfärdsområdena samt med hjälp av en kontinuerlig dialog. Välfärdsområdena ska beakta målen till exempel i sina servicestrategier samt i förändringsprogrammen för verksamheten och ekonomin. Välfärdsområdena har i egenskap av självstyrande aktörer rätt att besluta om sin egen strategi och åtgärder för att genomföra den. Ministerierna följer upp välfärdsområdenas strategier och genomförandet av dem med tanke på organiseringsuppgiften.

Enligt statsminister Petteri Orpos regeringsprogram genomför regeringen en reform av grundskyddet som förbättrar arbetets lönsamhet, gör den sociala tryggheten smidigare och förenklar förmånerna med beaktande av rekommendationer och utredningar i mellanrapporten av kommittén för social trygghet. Den parlamentariska kommittén för social trygghet behandlar under sin andra period förmånernas individuella och familjespecifika karaktär, kombinationer av förmåner och den sociala trygghetens nivå. Dessutom bedömer kommittén hur olika förmåner och tjänster svarar på olika slags livssituationer.

Helsingfors 18.6.2024

Social- och hälsovårdsminister Kaisa Juuso